

Megjelenik hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10	frt.	o.	6.
Félévre	5	"	"	30
Évnyegyedre	3	"	"	"
Egy órára	1	"	"	"

Szerkesztői szállás:

belső tordantéza 122 szám.

Kiadó hivatal:

Középütcza Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasenstein és Voglernél (Neuer Markt 11 szám.)

Pestben: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyilvántartási cikke

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez külszandók.
Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál ke elttetik.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY“

1870-ki XV-dik évfolyamára.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10	frt.	o.	ért.
Félévre	5	"	"	50
Évnyegyedre	3	"	"	"
Egy órára	1	"	"	"

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középütczai könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos számküldésről gondoskodva van.

Pest, június 19. 1870.

(B.) A napokban többnyire vasúti és pénzügyi kérdések voltak napirenden. A képviselők idejét leginkább az osztályülések vették igénybe.

Hosszas volna az egyes osztályokban történeteket elősorolni, de különben is rövid időn elmondják az illetők országos ülésben mind azt, a mit az osztályokban előadtak, s akkor módjában lesz az olvasó közönségnek azokról értesülni.

Rövidben foglalva az ellenzék a köztörvényhatósági törvényjavaslata nézve is régi politikájához híven bírál, négal mindent; de nem javasol pozitívással semmit, s így főtörvényeként oda irányozta az osztályokban, ha valahogy az egész kérdést elnapolnia sikerülne.

Hét osztály már befejezte a tárgy feletti tanácskozásait, megválasztotta előadóit, következőleg pár nap alatt a központ elébe kerül a törv.-javaslat, s remélhetőleg még e hó végén az országgyűlés elébe.

Egy, a „Közepvári Közlöny“ 71-ik számába becsúszott hibára kívánok figyelmeztetni, t. i. egyik itteni tudósításban az iratott, hogy a 7-dik és 9-dik osztály abban ütközött meg, hogy a Királyföld nem vonatott be a rendezésbe, s hogy ezt a 7-dik osztályban Teleky hozta fel s Rannicher állt vele szemben.

A dolog valósággal úgy áll, hogy e kérdés a nevezett osztályokban felmerült ugyan, de csak hamar abban lettek az illetők megnyugvásokat, hogy az 1868 ki unio törvény a Királyföld rendezéséről külön rendelkezik.

Főleg téves a tudósítás azon része, mely a 7-ik osztályban Telekyt állítja szembe Rannicherrel, mert más Teleky nincs a képviselők között, mint id. gróf Teleky Domokos, ez pedig a 7-dik osztályban van, míg Rannicher a 9-ikben. Ezen 9-dik osztályban Elekes és nem Teleky penditette meg e tárgyat, ezzel állott Rannicher szemben.

Egy ellenzéki pártvezér ál-naivsága.

A csataterén N. Sándor korától Sadovaig sem fordult elő azon eset, hogy egyik fővezér a másiktól megkérdezze: mely pontokat szándékszik ellenfele gyengén megszállani, s mely posztokat tart hadállása sarkpontjainak avagy éppen kulcsának, kész levén azokat élethálálra védelmezni. Ily naivságra még macedoni Fülöp egyes phalanxainak vezérei sem lettek volna képesek, s ha ma egy erőszakolt szemlére kiküldött dandárnak akarna hasonló úton-módon felvilágosításokat szerezni az ellenség állásáról, erejéről — a káplárok, talán még a közlegények is jól nevetnének e furcsa kíváncsiságon.

Már böcs Salamon elmondá: nincs semmi új a nap alatt! Mégis ime az ellenzéki pártvezér naivsága tanúsítja, hogy a kíváncsiság lehet masculini generis is; de azért kétséges marad: vajjon e jellemvonás kiegészítő része-e az államférfiúi jellegnek, minőségnek.

Simonyi Ernő derült arccal, magas homlokkal lépett június 3-kán a képviselőház elébe. A figyelmes vizsgáló már csaknem attól tarthatott, hogy egy teljes fegyverzetű Minervát lát megjelenni a pártvezéri szemöldök felett; e helyett azonban a statusférfiúi hegy szült két piciny egeret, vagy is naivsága miatt nevetéses két kérdést, melyekre a feleletet Simonyi Ernőn kívül mindenki előre tudhatta.

A szélbalok Achillese azt akarta megtudni:

„vajjon a köztörvényhatóságok és községek rendezéséről a belügyminiszter által beterjesztett törvényjavaslatokat az összes miniszterium magáévá teszi-e, vagy azokért

egyedül a belügyminiszterre hárítja-e a felelősséget.“

A kormány törvényjavaslatait rendszeresen az illető szakminiszter szokta a ház asztalára tenni; hanem ekkor már approbálta azokat a minisztertanács, hová minden törvényjavaslat megvitatás és jóváhagyás végett benyújtatik. Így történt ez a megyék és községek rendezését tárgyozó javaslattal is. Simonyi ezt bizonyonnyal jól tudta s aligha föltételezte, hogy a belreformok e legfontosabb kérdésében a belügyminiszter kölesönös megállapodás nélkül, sőt minisztertanácsai meg egyezése ellen törvényjavaslatot adhasson a képviselőház elébe. De ha e részben tájékozva volt, a minthogy tisztában van ezzel a parlament legutolsó közlegénye is — miért interpellált?

A nyert feleletet: „ezen törvényjavaslatokat az összes miniszterium magáévá teszi, és a felelősséget nem hárítja egyedül a belügyminiszterre“ — önmagának is elmondhatta volna. Ha tehát az interpellationak csak eme felét vizsgáljuk, még csak sejteni sem lehetne, mi célzt akart vele Simonyi elérni. Hanem az interpellatio második része némileg szellőzteti a leplet, bárha a kérdés együgyű naivságból mit sem von le.

Simonyi t. i. azt is kérdezte:

„Vannak-e ezen törvényjavaslatokban oly alapelvek, melyeknek el- vagy el nem fogadásához az összes miniszterium állását köti? és ha vannak, melyek azok?“

Szerintünk ezt tette fel a naivságra az egyszerűség koronáját, a pártvezéri furfangosság i-jére, az esetlenség pontját.

Bizonyonnyal senki sem vonja kétségbe azt, hogy az érdekelt törvényjavaslatokban vannak, kell lenni oly alapelveknek, melyekhez a felelős kormány, ha szükségét látja, állását is hozzá köti.

De ha ezt tagadnunk nem lehet, ugyan mitféle parlamenteni kormány lenne az, mely javaslatait a ház elébe adván, a megvitatás előtt kijelentené, hogy azokban semmit sem enged módosíttatni, változtatni. Ha Magyarország szerencsétlenségére ilyen, magát csalhatlannak tartó kormány lenne, mely a minden oldalú megvitatást előre lehetlenné tenné — az ilyent parlamenteni kormányt nevezni lehetne ugyan, de a szó nemesb értelmében e jelleggel az épen nem birna. Az abszolút kormányok szokták magukat az állambölcseleg egyedüli kutforrásainak tekinteni, s mint ilyenek nem is bajoskodnak törvényhozó testülettel; nem okoznak fölösleges költséget az illető államnak. És ezek a kormányok következetesen cselekszenek; mindenesetre okosabban, mint cselekednek az a kormány, mely parlamenteni többség kebeléből kelvén ki, pártja, sőt az egész törvényhozó testület számára nem hagyna fenn más szerepet, mint hogy előterjesztéseit fogadja el vakon.

Midőn a kormány nagyfontosságú, organicus törvényjavaslatokat készít, az ország javát tartja szem előtt, és kikutatja azon utat módot, melyen lehessen az állam e legfőbb céljárt megközelítni. Ő azt formulázza, mit e részben legjobbnak tart s azt ajánlja; de nem terjeszti azt a változhatlan alakjában elő, sőt épen a törvényhozás bölcseségétől várja a netaláni tévedések helyre igazítását, a hiányok földerítését, pótlását, az alapelvek praecisebb körvonalozását, kifejtését, sőt néha a tökéletesebb irályi szerkezetet is. E részben nemcsak figyelemmel hallgatja és hálával veszi saját pártja felvilágosító és bíráló érveit, de köszönettel kell hogy vegye és veszi is bizonyonnyal a jóra való ellenzék ellenvetéseit is, és ha azok a dologra tartozók, és nemcsak pusztá akadékoskodás, kákán csomótkeresés kifolyásai.

Igy fogván fel a dolgot, csakugyan naiv kíváncság volt Simonyitól azután kérdése: „melyek azon alapelvek, melyeknek el- vagy el nem fogadásához a miniszterium állását köti?“ Mert ezeket egy capacitatiót nagyrebecsülő kormány egyről egyig előre úgy sem jelölhetné meg; ha tenné, mi előttünk legalább úgy tünne fel, mint abszolút kormány, mely eredetét tagadja meg — s így talán interpellálható sem lenne.

De föltéve, hogy a pártclubb tanácskozások lefolytával, sőt az osztályviták befeje-

zésével is tájékozva lenne a miniszterium arról, mely alapelveket tart maga és pártja — mert hát e nélkül uincs élete a parlamenteni kormány — okvetlenül elfogadandóknak, keresztülviendőknek — vajjon hol találnánk egy olyan minisztert, ki azt előre a nagy dobra üsse. Hisz ez legelső sorban a parlamenteni ellenzék fitymálása, semmibe vétele lenne. Ugyanis, ha a belügyér tudta jun. 18-kán, hogyan vélekedik a Deák-párt a törvényjavaslat érdeméről, lényegéről — okosság lett volna-e határozottan kijelölni a pontokat, melyekből semmit, vagy csak is ennyit, annyit hajlandó a kormány engedni. Bizonyonnyal nem.

Maga Simonyi azt mondá a belügyér felelete után tartott beszédében, „hogy a kormányt és az országgyűlésnek minden tagja semmi más által nem indittatik, semmi más okból vezérelveit és tette való készítését nem meríti, mint a közjóból, mint a közhaza jóllétének előmozdításából.“ — Lám a deák-párti kormányt ezt nemcsak szóval vallja, de tetteleg követi is. Ezért a belügyér is abból indulván ki, hogy az ellenzék is a közhaza jóllétére vezet, tartozkodott a capacitatio utját bevágni, nem akarván megerőtleníteni az ellenzéki érvek hatását.

Lehet, hogy a belügyér mutathatott volna egy-két feladhatlan pontot, a mint-hogy a Deák-körben egy nagyjában jelzé is azon alapelveket, a melyek nélkül, a kormány szilárd meggyőződése szerint, a közjó maga lenne kockázttatva.

Ezeket a pontokat szerette volna Simonyi közelről látni, hogy a vita folytán nemcsak érvekkel, de a napisajtóban rég óta begyakorolt gyanúsítás ütegeivel is derékban lehessen megtámadni; mert ha azután csak egyetlen ily pont körül sikerülne a kormányt kissebbségbe ejteni, tele torokkal kiabálhatná a szélbal — s talán mások is — a miniszterium köteles helyét odahagyni. Simonyi úr például azt is jól tudja, hogy ő és társai esetben sem ilhethének a piros székekbe. De legalább meg lenne a megbuktatás élvezete az egész pártnak; neki a vezérnek pedig azon fényes elégtétel, hogy jó előre ő szoritotta zsákutczába a jelen kormányt, és előkészítette utját ama Chaosnak, mely a szélbal lételemének látszik lenni.

Rajner belügyér elrontotta a tréfát: Simonyi hiába vette fel a naivság álcáját. Nem mutatták meg a céltáblát, melyre a balog hadak egyesült erővel reá ronthassanak a házban és a megyékben; e helyett hallani kellett olyan leczkét, melyet az első betűtől az utolsóig könyv nélkül tudott maga az interpelláló is.

Simonyi csak azt tudta meg, hogy a kormány rendkívüli esetekben és pedig ekkor is csak „a kölesönös érvek meghallgatása és megbírálása után“ élend azon jogával, hogy a tárczakérdést vessa a latba. Ezt bizony Simonyi az interpellatio előtt ia tudta; ezért ült le oly elégedetlen arccal, bár balról megjeleneztek, Ugy járt, mint az a tudós püspök, kinek egy genialis ifju, azon kérdésre: „hol van az Isten?“ e kérdéssel felelt: „mondja meg, hol nincs?“

Zetelaki.

Pest, június 21. 1870.

(r. l.) Nulla dies sine linea!

Mi a manót csinálnának azok a mi jó sógoraink oda fenn, t. i. Bécsben, ha időszakonként egy-egy miniszterváltásról szóló hirt nem bocsátának közre.

A választásra nézve nem igen scrupulosusok. Annak nevével állnak rendszeren elő, a ki leginkább kezök ügyében esik.

Most az igazságügyminiszterre fogták reá, hogy meg akar válni tárczajától; pedig esze ágában sincs.

Egyébiránt meglehet, mikép a bécsi journalisták antiquariások, újdonságok helyett ódon-ságokat gyűjtögetnek és még csak most jutott el hozzájuk azon hír, a mely itt egy időben szorjnyalt, midőn ugyan arról volt szó, hogy Horváth Boldizsár — folytonos betegeskedése miatt — lelépni készül.

Különbben az is meglehet, miszerint egy — azon időben — már kiszedett kézirat-szelet jutott

ismét az illető rovat-vezető kezébe, a ki ürvendett a „Sensations Nachricht“-nek és szárnyra bocsátotta.

Az a különös, hogy a magyar miniszter váltózásáról előbb vannak értesülve Bécsben, mint itt, — ha mindjárt alaptalanul is, azonban ennek — mint mindennek — szintén megvan az oka.

Bécsben még a journalisták is nagy bürzianerek, aztán meg a sógorságban, komaságban és ki tudná elősorolni, még minő üszeköttesben vannak a bürzianerekkel, a magyar miniszterium többé, vagy kevésbé szilárd állása pedig befolyással van az ottani bürzére, — tehát oly híreket közölnek fölébe, melyek bürzei érdekekre nézve legkedvezőbbek.

A crisisre vonatkozó hír, meglehet, most is megtette már hatását és néhány nap mulva ugyanazon lapok által fog készségezen revocáltatni, melyek közölték. azaz: kikomponálták.

A törvényhatóságokról szóló törv.-javaslat tárgyalását az osztályok ma végezték be és így az holnap már a központi bizottság elé került.

Ez gyorsan fog haladni munkájában, minél fogva remélhető, mikép e fontos kérdés jövő hététen nyilvános tárgyalás elé kerülend.

Vannak a baloldalon optimisták, a kik azt remélik, hogy a törv.-javaslat — habár parányi többséggel is, — nem fog általánosságban azaz: részletes vita alá elfogadtatni.

De a szélsőbal, úgy látszik, nem hiszi ezt, mert organumában a „Magyar Ujság“ mai számában felhívja az ellenzéki képviselőket, hogy lehető buzgalommal vegyenek részt a vitában, ha pedig a javaslat, erőlyes föllépésük daczára is elfogadtatnék részletes vita alapjául, akkor nyujtsanak be óvást az országgyűléshez és hagyják el a parlamentet.

Ezt a szélsőbal közlönye javasolja; meg-lássuk, mit mondand hozzá a baloldali sajtó, — solidaritásban áll e ezen kérdésben a két párt?

Mi, részünkről, nem hiszünk a baloldalt oly inparlamentarisnak, hogy hasonló magaviselttel esztünkbe juttassa a macacsokó gyermekeket, a kik — ha valami inyök ellen történik — mindjárt azt mondják: „elmegyünk!“

A vita mindenesetre erős lesz, — óhajtuk is, hogy az legyen, mert a tárgy kétségtelenül oly fontos, miszerint minden oldalról leendő komoly megvitatása mellözhetlenül szükséges.

Azt sem állítjuk, hogy itt ott, apróbb, vagy nagyobb módosítások nem fognak tétetni az elő-terjesztésben, — természetesen a kormány beleegyezésével, — de hogy annak lényege sértetlenül maradand, — az erős meggyőződésünk.

Belügy.

Az autonomikus képviselők június 18-diki értekezletén a hercegprimáshoz intézendő emlékirat szövege felolvastatott, egyhangulag elfogadtatott és a jelenlévők által aláíratott. Több aut. képviselő táviratlag, vagy megbízottak által jelenté hozzájárulását. További aláírások Horváth Döme és Szilágyi Virgil uraknál, kiket az értekezlet végre megbízott, f. hó 20-kaig bezárólag eszközölhetők. Az emlékiratnak Rómába való elküldésére gr. Cziráky János 6 mlga kéretett fel.

A honvédségélyző egylet bizottsága miniszterelnök gr. Andrássy elnöksége alatt f. hó 18-kán ülést tartott, melynek főtárgyát azon kérdés képezte, vajjon a segélykiosztási terv elkészítésére egy külön kisebb bizottság küldessék-e ki vagy pedig választassék egy nagyobb bizottság, mely hivatva lenne egy a terv elkészítésére, mint a segélykiosztás eszközölésére is. A nagy többség a mellett nyilatkozott, hogy a terv elkészítésére külön s a segélykiosztásra, — a terv megállapítása után — ismét egy külön nagyobb bizottság küldessék ki.

Ezután a miniszterelnök a gyűlést alakulásra híván fel, Gajzágó elnöknek, Szűgyény László pedig jegyzőnek választott meg; mire megválasztották a szóba hozott, s a kiosztási tervet előkészítő kisebb bizottságot: Gajzágó, Ivánka Imre, Kovács László, Tisza Lajos és gr. Szapáry Gyula személyökben.

A köztörvényhatóságokra vonatkozó törv.-javaslat fölötti tanácskozásokat az osztályok, — a VII. és IX. kivételével — már bevégezték; s a központi bizottság nem várva be mig munkálatát az említett két osztály is befejezi, f. hó 22-én gyűlést tartott. Eredményéről még értesítve ugyan nem vagyunk, de a „P. Lloyd“ feltervéséből következtethetni, hogy a VII. és IX. osztálynak alig maradt egyéb teendője, mint a még meg nem vitatott pontokra nézve a többi osztályokhoz osztá-

kozni; vitának tér már alig, s csak is a leglényegesebb kérdésekben engedtetvén.

A polgári házasságról szóló törv. javaslatról, melyet a codificációs bizottság a minisztertanács elé terjesztett, pesti lapok értesülése után, irhatjuk, hogy középútat követend a kötelező és permissiv házasság eddigi módjai közt. A feleknek ugyanis szabadságában állandó polgári ügylet előtt egyházi szertartással elöztetni meg; de annak a polgári laistromokba való beiktatása kötelező lesz. Az anyakönyv vezetése is a polgári hatóságokra fog átrubáztatni.

Új választási törvényt szándékozik a belügy miniszterium kidolgozni, melyben leginkább a választó-kerületek beosztása lenne szabályozva.

Az ellenzéki képviselőknek azt ajánlja a „Magyar Ujság”, hogy a municipalis törv. javaslat fölötti általános vitában minél nagyobb számmal vegyenek részt. De ha a kormány javaslata elfogadhatnák, úgy tiltakozás mellett hagyják el a parlamentet, s ne vegyenek részt a részletes vitában.

A külföldről érkezett irományok megvizsgálása alkalmából megtagadták a m. kir. vámbívalatoknak, hogy a közönséget veszélyeztető iratokra kiváló figyelmet fordítsanak, s a legközelebbi rendőri hatóságokhoz beküldjék. E rendeletre néhány Genből Grácba csempészett, s a munkásokat mozgalmakra izgató levélnek Budapesten is szándékolt köröztetése adott okot.

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése június 20 án.

Elnök: Somssich Pál.

Jegyzők: Jámor Pál és Mihályi Péter.

A kormány részéről jelen vannak; gr. Andrássy Gyula, Gorove István, Bedekovich Kálmán br., Szilágyi József, Kerkápoly Károly és gr. Festetics György miniszterek.

Nem lévén észrevétel, a jegyzőkönyv hitelesítetik.

Az érsekújvári nyitra-trencsényi vasút kiépítése iránti törvényjavaslatról Széll Kálmán, előadó olvassa a jelentést:

Az érsekújvári nyitra-trencsényi vasútvonal kiépítésére nézve az 1868. december 4-én hozott határozat oda utasította a kormányt, hogy az engedély tárgyalását megindítván, annak befejezése után annak eredményeként egy törvényjavaslatot és engedélykormányt terjeszzen a ház elé. Ezen országos határozat e vonalnak Nyitra-trencsényig való irányát nyitl kérdéseknek hagyta fel. A kormány, midőn e határozatnak eleget téve, a t. ház előtt fekvő ezen előterjesztést a háznak bemutatta, a Nyitra és Trencsén közötti vonalra nézve a Nyitra-völgyi irányra határozván magát, e vonalat Nyitra-tól Baánon át Trencsényig vezetett ki. Ezen alapon írta ki a csódtárgyalásokat s ez alapon adta ki az engedélykormányt az engedélyeseknek; ez alapon szerkesztette a törvényjavaslatot

A vasuti bizottság ezen törv. javaslat tárgya lánál azon nézetből indulva ki, hogy a két versenyző irány mellett felhozandó indokok egymást körülbelül ellensúlyozzák, főszempontnak tartotta a költség kérdését, a műszaki kivétel nehezebb vagy könnyebb voltát; s e szempontokat szem előtt tartván, miután azt ítélte, hogy a vágvölgyi vonal kiépítése sokkal kevesebb költségbe kerül, mint a nyitra-völgyi s hogy a kamatbiztosítás által az országra súlyosodó teher könnyebb lesz ezen iránynál, mint lenne a nyitra-völgyinél, az engedélykormányt mellőzni óhajta, és egy határozati javaslatot vél a t. ház elé terjesztendőnek, melyben azon ajánlatot teszi a képviselőháznak, utasítaná oda a kormányt, hogy a vágvölgyi vonalat tanulmányozván, annak engedélyezése iránt nyisson tárgyalásokat, ennek kiépítése iránt nyújtson be törv. javaslatot; de egyúttal, hogy a nyitra-völgyi vidéken túl egy szárnyvonal kiépítését Úzbégtől Nyitra Zsámbokréig hozza javaslatba. Hosszas fejtegetés után felelteti, hogy az engedélykormány újabb szerkezete által a vonal nem vidéki, hanem országos érdekét nyert, s azon kamatbiztosítás, melyet a kormány magára vállalt, ez által nem fog gyümölcsöt lenni, mert a vonal a Dunával van összekötöttségben; de ezenkívül stratégiai szempontból is felette fontos, mivel Komárom várát érinti. Konstatálja még, hogy a 33,900 frt kamatbiztosítás ezúttal előnyösnek nevezhető, a többi kamatbiztosítást tekintve. Mindezek után ajánlja a közp. bizottság előterjesztését.

Gorove István közlekedési miniszter: Mi előtt a t. képviselőház a felett szavazza, vajjon általánosságban elfogadja e a törv. javaslatot és a hozzá csatolt engedélykormányt, bátor vagyok röviden csak annyit megjegyezni, hogy a kormány — a mint ezt az igen t. előadó ur előadásából és a felolvasott jelentésekéből is méltóztattak megérteni — a közp. bizottság és a pénzügyi bizottságnak határozati javaslatához járult; nincs azonban azon állapotban, hogy a vasuti bizottság jelentésében foglalt ajánlatot elfogadhatná. Ennek okát a vita alkalmával tán még bővebb alkalom lesz kifejteni, jelenleg azonban csak a két bizottság beterjesztett jelentésében kifejtett indoklására utalok,

ismételvén, hogy azon határozatot, melyet a pénzügyi bizottság javaslatba hoz, s melyet a közp. bizottság ajánl, elfogadni teljes készséggel hajlandók vagyunk. Különösen óhajtanám, hogy ha azon érdekek, melyek e pillanatban magokat nem érzik kielégítve, megnyugtatót találának a központi bizottság és pénzügyi bizottság azon határozatában, hogy t. i. az indítványozott szárnyvonal a kormány által tanulmányoztassék és a tanulmányozások eredménye a t. ház elé terjesztessék. Én, ha e határozat a t. ház által fog meg hoztatni, azon köteleiséget egész készséggel elvállalom. Tanulmányoztatni fogom ezen szárnyvonalat minden irányban; és hogy ha az eredmények nem fognak az országra nézve felette súlyos, aránytalan terhelést feltüntetni, akkor a kormány az országgyűlésnek oly előterjesztést fog tenni, mely, azt bísszük, az e pillanatban ki nem elégítettek is ki fogja elégíteni. Azért bátorodom ajánlani a törvényjavaslatot. (Helyeslés.)

Hosszas vita után, melynek folytán Gorove és Kerkápoly miniszterek felvilágosításokat adtak és megfeleltek az ellenérvekre, a javaslat a központi bizottság előterjesztése szerint fogadtatott el.

A képviselőház ülése június 21 én.

Elnök: Somssich Pál.

Jegyzők: Jámor Pál, Mihályi Péter, Széll Kálmán.

A kormány részéről jelen vannak: Bedekovich Kálmán, Gorove István és Kerkápoly Károly miniszterek.

A jegyzőkönyv észrevétel nélkül hitelesítetik. Elnök: Pest megye részéről négy rendbeli képviselőt küldetett be: az egyik a magyar kir. kormány által gyűjtött összegnek a volt honvédek közti mielőbbi szétosztása tárgyában; a második a honalapítás ezredik évének megünneplése és em-

lékszerű megőrkítése iránt; a harmadik a magyar állam-vagyonról szóló pénzügyminiszeri előterjesztések megküldése tárgyában és végre a 4-ik az ingatlanok tűzkár-biztosításának állami szervezéséről alkotandó törvény iránt.

A kérvények a kérvényi és vasuti bizottságokhoz utasítottak.

A ház napirendre tér.

A napirend: a posta- és táviratépítlet felállítására s a szükséges póthitelre vonatkozó törvényjavaslatnak harmadszori felolvasása és végelfogadása.

Felolvastatván, a ház elfogadja. Hasonló hozzájárulás végett át fog tétetni a főrendekhez.

A napirend további tárgya: az érsekújvári nyitra-trencsényi vonalra vonatkozó törvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatása.

A Gorove miniszter által adott felvilágosítások után a 26-ik szakasz s aztán mindvégig vita nélkül elfogadtatott, az egész javaslat. Végmegszavazása a holnaputáni ülésen fog megtörténni.

Napirenden van még: a lánchíd megváltására vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása.

Szontagh Pál: (gömöri) olvassa a bizottság jelentését, mely a törvényjavaslat elfogadásra ajánlja. Aztán maga részéről is indokolja a jelentést.

Somosy Ignác: tesz ellenvetéseket, tévedéseket vél a számításokban felfedezni, Kerkápoly pénzügyér ügy könyven az ellenkezőről győzi meg nemcsak a felszólalót, de az egész házat, mire a törvényjavaslat általánosságban és részleteiben egyhangulag elfogadtatik. Ezután a perjamosi vasutról és a tiszai koronai uradalom járadékainak megváltásáról szóló szentesített törvények hirdettetnek ki.

Az 1869/70-dik évi népszámlálás előleges eredménye a királyhágóninenni részt illetőleg.

Folyó szám.	Megye, kerület, szék, vidék, város.	A népszámlálás eredménye a törvényhatóságok előleges jelentései szerint.				Jegyzet.
		1870. évben összeírt		1870. év.		
		férfi	nő	összes.	1857- népes.	
1	Alsó-Fejérmegye	104124	103505	207629		
	Abrudhánya város	2031	2077	4108	3759	349
	Gyulafejérvár „	3914	3908	7822	6034	1788
	Nagy-Enyed „	2973	2857	5830	4548	1282
	Vizakna „	2112	2113	4225	3441	784
	Összesen	115154	114460	229614		
2	Belső-Szolnokmegye	65422	62864	128286		
	Dézs város	2950	2838	5788	4590	1198
	Szamosújvár „	2738	2450	5188	4611	577
	Összesen	71110	68152	139262		
3	Dobokamegye	41553	40425	81978		
	Székváros	1802	1691	3493	3158	335
	Összesen	43355	42116	85471		
4	Felső-Fejérmegye	29854	29316	59170		
5	Hunyadmegye	95023	90035	185058		
	V. Hunyad város	1256	1390	2646	2171	475
	Hátszeg „	935	811	1746	1546	200
	Összesen	97214	92236	189450		
6	Kolozs megye	83100	78454	161554		
	Kolozsvár város	12503	12577	25080	20615	4465
	Kolozs „	1684	1735	3419	3140	279
	Összesen	97287	92766	190053		
7	Küküllőmegye	47116	46187	93303		
	Erzsébetváros	1355	1295	2650	2241	409
	Összesen	48471	47482	95953		
8	Tordamegye	70352	68553	138905		
	Szászrégen város	2791	2716	5507	5250	257
	Torda „	4798	4463	9261	8302	959
	Összesen	77941	75732	153673		
9	Fogaraszék	41297	41033	82330		
	Fogaraszék város	2469	2438	4907	4583	324
	Összesen	43766	43471	87237		
10	Naszódvidék	27539	26484	54023		
11	Aranyosszék	9984	9816	19800		
12	Csikszék	55209	52612	107821		
	Csik Szecreda város	601	646	1247	1110	137
	Összesen	55810	53258	109068		
13	Háromszék	50023	49767	99790		
	Bereczk város	2344	2289	4633	2803	1830
	Ilyefalva „	697	713	1410	1376	34
	Kézi Vásárhely város	2175	2252	4427	4102	325
	Sepsi-Szt György „	2225	2129	4354	3008	1346
	Összesen	57464	57150	114614		
14	Marosozsék	40801	39954	80755		
	M. Vásárhely város	6333	6345	12678	11217	1461
	Összesen	47134	46299	93433		
15	Udvarhelyszék	45901	44479	90380		
	Oláhfalva város	1798	1716	3514	1748*	1766
	Székely-Udvarhely város	2119	2234	4353	4510	
	Összesen	49818	48429	98247		
16	Brassó város és vidék	43134	44501	87635		
17	Köhalomszék város	10658	10708	21366		
18	Medgyesszék és város	19541	19554	39095		
19	Nagy Sinkszék és város	12105	11929	24034		
20	Besztercevidék és város	13426	13095	26521		
21	Szászvárosszék és „	11447	11184	22631		
22	Szászsebeszék és „	9498	9849	19347		
23	Szerdahelyszék és „	9043	10276	19319		
24	Szegvárszék és „	13550	13742	27292		
25	Szebenezsék és „	44683	45732	90415		
26	Ujgyeházzsék és „	6224	6160	12384		
	Mindössze	1.065.210	1.043.897	2.109.107	2.172.748	

* 1857-ben Kis Oláhfalva lakossal nem tartozott hozzá.

Lajthántúli dolgok.

Alsó-Ausztria 17 választókerületében három klerikális választottat, a többiek szabadelvtűek. A községekben is szabadelvtű követek választottak meg a tartománygyűlésre.

Egy f. hó 21-kén kelt távirat szerint a ben-

kovaci községi választások alkalmával, a csöveslék paszlavisztikus izgatók által felbujtatva megtámadta a csendőrséget. Ezek tüzeltek. A további vérengzés megakadályozására katonaság küldetett a helyszínre.

A konstanczinápoli tűzvész.

Konstanczinápoli, jun. 10.

„Azon iszonyu szerencsétlenségnek, mely f. hó 5- és 6-án pusztította fővárosunkat, párját a történelem, 1729 óta, nem mutat fel. Az 1756 diki tűzvész szintén nagy pusztulást idézett elő; de korántsem tett semmivé akkora vagyont, mint a legközelebbi. Akkor 8000 ház és 200 templom pusztult el; ezen épületek azonban súlyny anyagból voltak készítve, szűk téren voltak összehalmozva s összesen másfél millió aranyat képviseltek; a mult hetekben okozott kár azonban három és fél millió aranyra rög. Már e szám maga iszonyu mennyiség, hát ha még felteszszük, mit itt mindenki tud, hogy a kár felettébb kevéssé van becstülve. 5665 értékesebb ház s több ezer más épület lett a lángok martaléka. Az angol követéségi palota, a luxemburgi kávéház, a galatai helyőrség kaszárnyája, melyek mind egyike monumentális s igen drága épület volt, romokká lettek. Egészben 163 mahalé (negyed) égett le, a hivatalos kimutatások szerint, melyekre a francia követ jogosan tette e megjegyzést: Ce chiffre nous semble au-dessous de la triste vérité!

A roppant pusztításra vonatkozó adatok még folyvást hezagosak. Így, a többi közt, a rendőrség, a romok közül kiásott hullák számát csak 84-re tette, míg ma reggel, tényleg 800 halott került elő, s hányan lehetnek még a pincékben s más föld alatti üregekben, hova a szerencsétlenek az üldözö lángok elől menekültek. Csak a német kórház pincéjéből körülbelül 18 hullát hoztak napfényre, (azért mondom „körülbelül”, mivel a széthullott, majd megszennenedett embertest tagokból a valódi számot nem lehet biztosra fogni.) A 18 hulla közül 12 az intézetbeli betegeké, s 6 az irgalmas néké volt.

Az iszonyu jelenetek rajzolásánál megremeg egyaránt az ember lelke és tolla. Egy aszszony megszennenedve találtatott fel a romok közt s gyermekét szoritva karjai közt. Egy másik helyen két leányt találtak, kik oly hevesen ölelték át egymást a veszel pillanatában, hogy még a halál sem volt képes elválasztani őket. Tizenöt ezer család jutott koldusbotra! Oly családok, melyek még tegnap jó módban s kényelemben usztak, ma még száraz kenyérrel sem csallapithatják éhségüket, nélkülözik a legesszükségesebb ruhákat, nincs egy vánkosuk, melyre a csapás által elkábított fejüket lehajthatnák. Mit tehet itt az emberi segítség? A kormány minden jóakaró törekvése, s a csapás által nem sújtott városrészek adakozása daczára mindaddig még csak 25,000 font sterling jegyez tetett föl. Egy enyhitő csepp a nyomor tengerébe! — Mindannak daczára, hogy a prefektusok naponkint 8000 oka kenyeret és rizet osztanak szét, százezerek pusztulhatnak el az éhség miatt.

A szörnyű tűzvész oka még eddig ismeretlen. Csak azt tudják, hogy a tűz a Faksimer lakotanya közelében ütött ki. Mivel pedig a kigyuladt ház faból volt építve, s elég magas helyen állt, és északnyugati szél dühöngött, a lángok rohamosan terjedtek tovább, úgy, hogy félóra alatt Pera út irányban égett, mely irányok egy lángtengerben folytak össze. Rendesen szervezett tűzoltó intézményről természetesen szó sincs. Fecakendő csak kevés van, a víz pedig Parában majd teljesen hiányzik. A „tulnbadji” k többet ártottak, mind használtak, mivel rendes oltás helyett csak arra szoritkoztak, hogy az égő házak batorait az ablakokon át, az utcára hányták. Oly helyeken, mint p. o. az „Olasz vendéglő”-nél, hol komolyan oltásból láttak, a tűz el is nyomatott. Mindezen szerencsétlen viszonyokhoz még egy másik járult, s ez, hogy a légszesz vezetéket elfeledték elzárni, minek következtében iszonyu exploziók történtek, melyek a lángok terjedését nagy mértékben elősegítették. A követéségek bizottságokat alakítottak, melyek az illető nemzetiségű károsodottak javára gyűjtéseket fognak eszközölni. A magyar családok közül számosan jártak szerencsétlenül, kiknek számára hazájokban segélyt gyűjtteni az ön nemes feladata is lehet. A francziák, angolok, németek, mint a távirat jelezte, készek földieket nagymennyiségű pénzüsszegekkel segíteni; s az illető kormányok is ily értelemben nyilatkoztak. A magyarok egyedül nem számíthatnak kormánysegélyre; ez okból szükséges, hogy ön a közjótékonyaságra appelláljon.

Az örmény temetőben 16,500 ember táboroz, több ezren a tűzrakományába vették fel; számosan a vidéken oszoltak szét. A város tekintete valóban mély gyászt látszik magán viselni. Minden lépten-nyomon találkozik az ember a szomorú történet birnökeivel, mindenütt mély sohajtást hall a fül, maga a kétségbeesés látszik a romok közt tanyázni. Az európai munkás családok a szó szoros értelmében, meztelentül maradtak. A hamuváltozott vagyon csak 135,000 font sterlingig volt biztosítva.

Ezen gyászjelentés végén ki kell fejeznem az emberiség elismerését a kormány iránt, mely rendkívüli erélyt fejt ki a nyomor enyhítésében, melynek végleges megszüntetése azonban természetesen nem függ az emberi akarról. („Reform.”)

E borzasztó égről álljanak itt még a következő adatok: Összesen valami 7000 ház égett le, 30000 ember szenvedett kárt, kik közül a leg-

nagyobb rész csaknem egész vagyonát veszte. Eltemették eddigéig 100, sőt a Levant Herald szerint 300 t. De a legnagyobb része még a romok alá van temetve, vagy a víz cisternákba fuladva. Leégett a nagy Bon Marché épület, a libanoni kormányzó palotája, az Agha Dsami mecset, az ürményi székesegyház sok drágasággal, a Mokos kávéház, az angol követség, a portugál és amerikai consulatus, a szerb ügynökség palotája, a szép Luxemburg minden butorzata, valamint az olasz színház és egész készlete. Most az iszonyú romoktól össze. Akarják lövetni Levant Herald a kárt 5—6 millió lírára teszi, de az illetékesebb török lapok három annyira is becstlik.

A gyűjtés a segélyezésre nagyban foly: Eugenia francia császárné 5000 francot, a sultán 10000 lírát, és így tovább. A gyűjtő bizottságban minden követéig, minden bank és minden felekezet képviselve van. A hadügyminiszterium a fedél nélkülieknek 1000 sátrat szolgáltatott ki. A Bellevue téren lévő nagy kaszárnyában 5000 ember van elhelyezve, azonkívül a praefectus és a város minden tresp házat kibérel és így remélni lehet, hogy a fedél nélküliek rövid időn fedél alatt lesznek. Égés volt Stambulban is, de nagy kár nem volt, hanem Smyrnaban összeégett a vámházban lévő czikkok, értékük valami 374,570 piaster.

Különb Konstantinápolyban már sok nevezetes égés volt. A legnagyobb 1729-ben, 1756-ban 8000 ezer ház és 200 mecset égett le, 1831-ben csaknem az egész keresztény negyed, 1848-ban újra a Peraban volt nagy égés és 1865-ben Stambul 4 dik részét látogatta meg ismét egy nagy tűz. (Hon)

UJDONSÁGOK.

(—) József főherceg e hó 20 kán a budai és pesti honvédszázalaj felett a Rákoson szemlélet tartott. Ő fensége nagyon meg volt elégedve a két zászlóalj gyakorlataival. Délután a Budapesten állomásozó honvédszázalaj ő fenségéhez volt hiva ebédre a Margit szigetre.

(—) Az első erdélyi vasúttársaság egy, Piskitől Vajdahunyadig vezetendő vonal előmunkálataira nyert engedélyt.

— A sztánai töltésen f. hó 23-kán dördült át az első vonat, — 21 perondördöszekér több métrőssel és más fúásokkal, — a munkások örömradiása közt. A vonat B. Hunyadról jött, s így a n. v. arad kolozsvári vonal egész végig járható. A sztánai töltés mellett lévő alagút is gyorsan épül, eddig körülbelül 1/3-a már be van boltozva, s jövő hó közepéig, mikorra az ünnepélyes megnyitási ki-tűzést, a másik 2/3 rész is valószínűleg elkészül.

(—) A n. v. arad-kolozsvári vasút megnyitási ünnepét rendező szűkebb körű bizottság megkésztette az ünnepély programját, ennek végleges megállapítása azonban a nagyobb bizottság, illetőleg a képviselőtestület határozatától függ, s előbb a vasútgazgatósággal is közöltetni fog, a szükséges egyeztetés eszközöské végett. A legjobb forrásból merített tudomás szerint július 15-ére kitűzött megnyitási határidő még tartja magát, ámbar újabb szállongó hírek szerint ez végleg még nincs megállapítva. A fővárosi vendégeket szállító külön vonat reggeli 5 órakor indul Pestről, körülbelül esti 6 órakor érkezik, minél fogva a banquette esti 8 órára tervezetik, de, bárha azon óhajás merült fel, hogy a sétatéren rögzítendő fedél alatt tartassék meg, alkalmasint a városi redoute-teremben fog rendezetni. A város idegen és helyi vendégein kívül annyi részvevő számára lesz még teríték, hányat a helyiség befogadhat. Az érkező vendégeket Kolozs megye határán főispán gróf Eszterházy Kálmán, az itteni indóháznál Filep Samu polgármester fogadandja, hol egy alkalmas külön nézőhelyről a nők számára is gondoskodva lesz. Általában minden hatóság, egylet sat. testületileg veendő részt az ünnepélyben. Este világitás. Másnap este — ha a tartsulat még itt lesz — díszelőadás a nemz. színházban. — Szóval Kolozsvár városa mindent megteendő, hogy a vasút megnyitásának oly nagy fontosságú napját, méltóan megörökítse.

(—) Torda város részéről 4 tagú küldöttség érkezett Pestre újabb adatokkal fűszerelve a végből, hogy a kormányt és szakosztályokat meggyőzők arról, miszerint a városban kell a keleti vasút fővonalának átvitelti.

(—) Gablenz tábornok, a magyarországi közös hadsereg főparancsnoka, felkérte Andrássy miniszterelnököt, hogy az urnapi körmenet után tartson szemlélet a teljes díszben kivonult helyőrség felett. A miniszterelnök beleegyezéssel tehát az ünnepély végén Gablenz eléje nyargalt a hazatérő miniszterelnöknek, s tisztelő és harsogó zene közt elléptette előtte a csapatokat.

(—) Háromszék képviselője, a „Pesti Napló“hoz érkezett távirat szerint, Debreczen város átiratát a municipium rendező törvényjavaslat tárgyában, egyhangulag elvetvén, határozatilag kimondotta, „hogy a kormány által beterjesztett törvényjavaslatban befektetett alapelvek szerinti szervezete a megyének a képviselőháznál kérelmeztesék.“

— Gegenbauer Józsefnő kormányzólag engedélyezett leánynevelőjében f. hó 21-dikén tartották meg az évi vizsgát, melyen a városból igen díszes vendégközörszór sereglettel egybe és Kolozs Dobokamegyék tanfelügyelője Kethelyi József is megjelent. A megjelent közönség egyaránt gyönyörködött a kiállított női munkák és rajzokban, mind a magyar, francia és német nyelven, egyaránt szabados kifejezéssel az egy tantárgykból adott feleletekben. A vizsga vége valóságos concerttő alakult, a nagyobb leányok: Gyarmathy La-

ura, Zsigmond Zerma, Ugron Lilla zongorajátéka igazi élvezetben részesítette a jelenző közönséget. (M. P.)

— A Kolozsvártól Brassó felé építendő vasút, mint a jelek mutatják, aligha Pata, Boos, Torda felé veszi irányát, f. hó 22-én ugyanis a vasútépítési felügyelőbizottság felszólította Apahidát, Kolozst, stb., hogy a vasutoni átjárások kijelölésére képviselőket küldjenek.

+ A kolozsvári dalkör mult szombati dal-estélye alkalmából többen kértek föl, kiknek ott jelenlenni alkalmuk volt, — a „Magyar Polgár“ f. hó 22-ki közleménye helyreigazításul — kijelenteni, miképp ez estély igen szép közönsége az ott hallott daloknak műsorozatán úgy, mint szabatos és összhangzó előadásán megfelelő élvezetben részesült, s mintán elégteltesége jeléül egy pár dalt ismételni is kelle, bizonyynal bámulva fogta olvasni a „Magyar Polgár“ magasan röpöködő képzel-mét, mely az estélyen harmoniatlan, lármás előadást is fedezett föl; mindenesetre sajátosságosan kelte feltűnő a közönség előtt ama közlemény erős műtéliséssel telt gúncosainak egy polgári és kiválóan nemzeties irányu dalegyüttel szemben, mely ha színté — mint a berlini vagy párisi zenedék dalnokai — a „Magyar Polgár“: t ezuttal még nem is ragadhatja el, vagy pedig az ő még tán magas (?) műigényeinek meg sem is felelhet; de mint szerényen fejtő vállalat még sem érdemes, hogy irányában a nagy közönséget kedvezőtlenül hangoljuk....

(—) Havazott június végén tegnapelőtt a gyalui havasok. Hidegét itt nálunk is kellemetlentül megérezttük.

+ Egy pár rozzant velociped került valahonnan a sétatérre, melyeken némely vállalkozó szellemű fiatal naponta gyakorolja magát. Egyéb kifogásunk nincs ellene, mint az, hogy néha a kerékezt épen a sétatert teszik és nem csak a sétálókat zavarják, hanem a sétatérut is megrom-gálják. Ajánljuk ezt az illetők figyelmébe.

X A nagy szél, mely tegnapelőtt dühöngött, a piaczon egy sátrat feldöntött, minek következtében egy fiatal mesterlegény tetemesen megsérült.

+ Tűz ütött ki városunkban e hó 21-kén 9 órakor a kül középüctea szögletén, azonban a korán érkezett tűzoltók elejét vették a nagyobb kárnak, a tűz által fenyegetett marhákat megmenték.

(—) Az egyiptomi alkirály fia jun. 21-kén Pestre érkezett. A kikötőnél a miniszterium egyik küldötte s a városkapitány fogadta. Kiséréte 40—50 tagból áll. Megérkezése után egy órával látogatást tett a minisztereknek. Délután 5 órakor a magyar tudományos akademiát látogatta meg. Este tovább utazék Bécsbe. A herceg 28 évesnek látszik s elegans francia öltözetben volt, vörös fezzel fején.

— Bácskából írják: gróf Ráday Gedeon közegei Török-Becsén egy nagy rablóbandát fedeztek fel, melynek főfoglalkozása az volt, hogy tolvajkulosok segédelmével a gabnatarakat felnyitogatta és meglopta. Ezen banda tagjai a mult vasárnap és hétfőn Molnár, becskeréki vizsgáló bíró közegei által elfogattak. A compromittáltak közt tekintélyes föld- és házbirtokosok, továbbá iparosok is vannak, különösen lakatosok és kovácsok, kik a szükséges tolvajkulosokat szolgáltaták.

— A m. vásárhelyi ev. ref. főtanoda népesége: 750. Ezek közül jogászok 88, bölcsészek 67, középiskolások 347, elemiiskolások 229. Tanítók száma 26, kik közül szak- és osztálytanító 22, mütanító 4. Megjegyzendő, hogy 9 ének, 8 írás, 4 rajzségéd, s 1 testgyakorlati segédtanító, a tanulók összességébe tartozván, nem számítottak a tanító köze. Az alsóbb osztályos növendékek 70 magán tanító vezetése alatt állottak.

□ Roge úr még nem hagyott fel vallásújítási kísérleteivel. E hó 19-kére a „hitformáló bizottság“ nevében gyűlést hirdetett a Beleznai kertben, hanem biz oda más nem jelent meg, mint néhány sörös fráter.

□ Régészeti hírek az Archeologiai Értesítőből: Ó-Budán az ugynevezett „királyhegy“ egyik háza alapjában roppant vastagságú falra akadtak, hihetőleg a római amphitheatrunk külfalazata egy része. — Zsigmondy úr tudósítása szerint a munkások e helyütt különböző vastárgyakat találtak; két csipő vasat (fogót) s egy — még közelebből vizsgálándó, nyilván kovácsműhelyből elvetett számat. A közelebb alakult „Régészet-kezelők köre“ nek már számos tagja van. Hetenkint tart összejövetelt. Írott alapszabályai nincsenek s a tanácskozás vezetésére minden összejövetelnél első-köt választ.

(—) Bankszabadság, különös tekintettel a bankmozgalomra. Irta Horn Ede. Pesten az „Athenaeum“ kiadásában. 1870. Ezen fontos, 315 nagy nyolczadrétű oldalra terjedő, igen díszesen kiállított munka, mely négy év előtt francia és német nyelven tétetett közzé, most bővitve magyar nyelven is megjelent, és szerző különös tekintettel van benne hazai pénz- és bankviszonyainkra.

(—) A zágoni határvillongás ügyében a zágoni birtokosság f. hó 7-kén gyűlést tartott, mely alkalommal Kúnle József előterjeszté, hogy a kapott útasításnál fogva Pestre ment, s oitan, mint-hogy a belügyminiszter beteg volt, Zeyk Károly és Tóth Vilmos államtitkároknál s több más képvise-

lőnél tisztelgett, a kik szívélyesen fogadták. Miután a miniszterelnök hazaérkezett, a küldöttség kihallgatáson fogadtatott, s mint Kúnle értesült, nemcsak a miniszteri tanács tartatván, a határkérdés is elő lett adva. A Zágonnál előfordult egyel-nelenségeket tudásul vette a miniszterium és a többi hasonló kérdésekkel együttesen fogják tárgyalni s határozni benne. Ezen határozás ügye, a határjártatási munkálatoktól egyelőre elkülönítetik.

□ A „Magyar Állam“ vetélytársra akadt a „Magy. Ujság“ újdondásában, ki azon alkalmából, hogy a „menkü“ Pesten a Deák Ferencz-utcai palotába ütött le, így kiált fel: „ha még az s sem az Isten főlemlet uja a municipalis törv. javaslat ellen, akkor semmi nem az.“ Milyen tréfás ez a radical hittő újdondás! Még az istenség fenyegetőzését is segélyül hívja, csak-hogy a belreform kerékét megállíthassa. Hasztalan kísérlet, hiába való erőlködés az idő kerékének küllőibe kapni!

(—) Vasúti szerencsétlenség. A czeleldi szőlők melletti átjáraton a reggeli vonat ott ért egy átmenni akaró tyúkos kocsit, melyet a rajta lévő asszonyval és férfivel együtt szétzúzott a mozdony. A már áthaladt lovaknak semmi bajok sem lett.

□ A Nemesis. Ó Budán lakott ezelőtt 31 évvel egy Hirsch-nevű ékszerárú, ki nyom nélkül eltűnt. Csak annyit lehetett róla tudni, hogy utoljára a budai várban fordult meg. Keresték, tudakozódtak felőle, de eredménytelenül. A napokban, egy Grätzban élő ember, kinek közelgő vacsorája előtt lelkiifurdalásai támadtak, bevallá, hogy ezelőtt 31 évvel, midőn a budai várban bázmaster volt, s a házi úrral együtt Hirschet megöltte és kifosztá, hulláját pedig a pinczébe rejtette. Hirschet azon szín alatt ejtette törbe a házigazda, hogy ékszereket akar eladni és cserélni. Az ékszerésznél mintegy 50—60 ezer forint értékű ékszer volt.

— Újabb időben a felállítandó honvédek enekar javára ismét a következő összegek érkeztek be a kerületi parancsnoksághoz, melyekért ezennel az ügy nevében nyilvános köszönet mondatik; ugyanis Dobokamegye tisztségétől Szamos-Ujvárról 52 ft 70 kr, Fogaras városa tisztségétől 31 ft 30 kr. A „Magyar Polgár“ szerkesztőségénél befizetett: Kónya Rudolf úr 2 ft, Tucsok József úr 1 ft, Molnár Sándor ügyvéd úr 3 ft, Medgyesi József úr 1 ft, Kővári Mihály ügyvéd úr 3 ft, Pataki Elek úr 5 ft, Dobál Antal ügyvéd úr 5 ft, Szentes Márton úr 3 ft, összesen 53 ft; végre Papp Miklós úr a „M. P.“ szerkesztője a fennebbi összeghez két darab magyar aranyt is járnt. Kolozsvárt, június 23-án, 1870. A m. k. honv. kerületi parancsnokságtól.

— Felhívás. *) Az ókori classikusok, főleg pedig a derült ég alatt élt s democraticus intézményekkel birt hellének irodalmi hagyatékai századok óta úgy tekintetnek a polgárosultabb nemzedék által, mint a human irányu műveltség számára kamatozó örökbecsű tőke, mint a szellem- és kedély-műveltségnek emelője, arany bányája. Ez oka, hogy a kultúr népek ma is tudományos intézeteik tan-szervezetében nagy tért engednek át a hellényelv és irodalom ismertetésének; ez oka, hogy a modern nyelvek majd mindenikén számos fordítással jelennek és jelennek meg a hellén remek írókból, hogy a kik azon hasonlíthatlan gyönyört, melyet azok olvasása nyújt, a közvetlen forrásból nem szerezhetik meg, legalább az újabb nyelveken élvezhesék. A hellén írók egyik legnemesebb alakja két-ségkívül Demosthenes, kinek beszédei a művészi kidolgozás páratlan remekei, az államférfi bölcsessége, a szív és lélek nemességnek, az elfogulatlan gondoskodásnak s legzűntelenebb patriotizmusnak tőle forrásai. Ezen beszédek magyarosítására eddig — tudtom szerint — még csak Tély úr szakavatott tolla vállalkozott, de ő is keveset adott közre; azért elhatároztam Demosthenes válogatott beszédeit, és pedig elsőben a Három philippikáját magyarul sajtó alá rendezni. Vajha szerencsés lehetnék e nem könnyű vállalatomra t. honfitársaim pártfogását megnyerni! Ezen első szímmány (három philippika) tehát legfőlebb 5 nyelvtanító ivre terjedend 16-odrét alakban. A nyomdai csinos kiállítást a székesly udvarhelyi ujonnan fűszerelt nyomda eszközöndi — folyó évi őszig. Ára 35 kr. Ennél-fogva szívesen kérem azon t. pártfogókat, kik vállalatomban segíteni s arra előfizetni akarnak, méltóztatassanak ebbeli szándékukat nevők- és lakásukkal velem legfőlebb július hó közepéig tudatni, hogy a kiállítandó példányok számáról előre tájékozva lehessenek. Székely-Udvarhelyt, jun. 20. 1870. Beceke Sándor, ref. főgymn. s. tanár.

— Nyilvános köszönet. Kedves kötelességet teljesít alóltir igazgatóság, a midőn alább jegyzett úri nmlgoknak, valamint több t. cz. polgártársainak is, kik résztint tetemes, résztint készseges adakozásaikkal tárelatunk célját elősegítvén, ezáltal sokak betegség és nyomor eseteiben szenvedései enyhítését eszközölké, — ezennel a társulat nyilvános köszönetét fejezi ki. A kolozsvári iparosok által alakított betegsegélyző-és temetkezési-társulat igazgatósága. Kolozsvárt, június 1-én, 1870. Gr. Péchy Manó ő nsga 100 ft, r. k. pítsp. Fogarasi Manó 100 ft, r. k. éresek Haynald Lajos

*) A többi erdélyi lapok t. szerkesztői is kéretnek ezen felhívás átvételére.

nmlga 25 ft, gr. Mikó Imre nmlga 25 ft, t. Zeigmond Elek 50 ft, id. Groisz Gusztáv mlgá 4 ft, Stein János 10 ft, Fóris Imre 10 ft, Basiini D. 5 ft, Benkő János könyvkötő 6 ft, Papp Teréz 2 ft, Borbély József és neje 2 ft, Gyarmathy Anna 1 ft, Nemessányi András 1 ft, Sübek 1 ft, Trandafir Gy. 1 ft, Schuller K. 1 ft, Frank Kis János 1 ft, Czeisberber J. 1 ft, Rác János 50 kr, ifj. Andrásovsky János 1 ft, ifj. Tauffer Ferencz 1 ft, Mátyás M. 1 ft, Lengyel és Poszler 50 kr, Kőmőcsi M. 30 kr, Szabó Péter 1 ft, Csiki M. 1 ft, Antal Mihály 50 kr, Benigni János 1 ft, Balázs M. 40 kr, Bodola 20 kr, Szentpétery János 20 kr, Szentpéteri Gábor 20 kr, Konrad A. 30 kr, Kővér Simon 20 kr, Balogh István és neje 60 kr, dr. Szombathelyi G. 30 kr, N. N. 10 kr, Brandspiegel G. 40 kr, Songott J. 20 kr, Rozner J. 50 kr, Boér K. 1 ft, Nagy D. 2 ft, Biró M. 2 ft, Jelen Pál 50 kr, Maocskási S. 1 ft, id. Benigni S. 1 ft, Hancz J. 20 kr, Kerekes Mártonné 2 ft, Szabó Mihály 20 kr, Szentjánosi F. 1 ft 50 kr, Karácsoni 50 kr, Ajtai Lajos 30 kr, Kovács Antal 20 kr, N. N. 10 kr, Nagy Sándor 20 kr, Konez J. 20 kr, B. L. 13 kr, Hajdu B. 10 kr, Drenkó J. 10 kr, Váradi László 30 kr, Zakariás és neje 1 ft, Máté Gy. 20 kr, ifj. Gál István 1 ft, Gál Istvánné 1 ft, Balogh Márton 1 ft, Langvizer J. 1 ft, Hempel A. 40 kr, Orbán J. 40 kr, Kaszásné 10 kr, Stáncz László 1 ft, Sándor János 20 kr, Treff Gergelyné 20 kr, Decker 1 ft, Rajka J. 20 kr, Szilágyi Ferencz 10 kr, Ladányi M. 20 kr, Kálmán F. 30 kr, Felházi J. 10 kr, Nagy Károly 20 kr, Szathmáry Mih. 20 kr, Karsay István 10 kr, id. Bodor Pál 1 ft, ifj. Albert J. 10 kr, N. N. 20 kr, Deffori M. 50 kr, Burckhardt Ág. 1 ft, Burckhardt And. 50 kr, Bartok Lina 50 kr, Benkő János 50 kr, Zwörner Ádám 1 ft, Kubicek 50 kr, Kerekes A. 50 kr, N. N. 20 kr, Asztalos Péter 40 kr, Balázs József 10 kr, Szöllösi Gy. 10 kr, Vasas Gábor 60 kr, Bence Józsefné 20 kr, Szabó M. 50 kr, Hajna János 30 kr, Balázs M. 20 kr, N. N. 10 kr, Eisenberger 40 kr, Balló 20 kr, Fillipi Gy. 1 ft, Gergely Andrásné 40 kr, Fischer Györgyné 50 kr, Bárány Józsefné 50 kr, Pongrácz Jánosné 50 kr, Gergely János 2 ft 80 kr, Finály Henrik 1 ft, Stritzky K. 20 kr, Drágos Lázár 20 kr, Palozser János 20 kr, Tauzer A. 20 kr, Csató And. 20 kr, Petrán J. 20 kr, Czigler A. 20 kr, Farkas István 20 kr, Benedek József 40 kr, Jördend M. 20 kr, Podhorányi J. 20 kr, Sárpataki 40 kr, Makai Gáspár 10 kr, Krausz 20 kr, Varga János 20 kr, Tóth Tamás 10 kr, t. Szász Gerő 1 ft, Jablonczy 15 kr, Fodor János 40 kr, Nádudvari M. 20 kr, Nagy Józsefné 20 kr, Gábor Miklós 50 kr, Vaszi Tobinó 20 kr, Habrások 10 kr, Sós Péter 40 kr, Ajtai László 2 ft, Fodor László 20 kr, Paladins Jánosné 20 kr, Derzi S. 10 kr, Augusztn M. 20 kr, Balog István 1 ft, özv. Tontinó 50 kr, Togyer Jánosné 2 ft, Egyed Györgyné 2 ft, Szabó István 2 ft, Zsigmond Szaniszlóné 2 ft, Roll János 2 ft, Skoczér Bertalanó 2 ft, Gergely Lőrincz 2 ft, összesen 422 ft, 58 kr. o. é.

Törvéyszéki csarnok.

Kolozs megye törvéyszékénél e hó 22-kén és 23-kán két jelentékeny bűneset tárgyalatott. Első nap vasúti munkás Marotich Ferencz állott a bíróság előtt, vádolva azzal, hogy sebeavari Zanzas Tagyert a fogadóban egy hasab fával egy szjuttotta föbe, hogy ez harmadnap mulva meghalt. Vádolt maga sem tagadta, hogy ütött, azonban tettét ön-vedelemnek igyekezett feltüntetni. A tárgyalás folytán vádolt az állítása megczafoltatott, s kiderült az is, hogy a fogadóba gyűlt vasúti munkások és románok közti halállal végződött vizsálya leginkább az szolgáltatott okot, hogy egymás nyelvént nem értették. — A bíróság tekintete véven az enyhítő körülményeket, rendkívüli enyhítési jogát használva, 2 évi súlyos börtönrre ítélte, miben az elítelt megnyugodott. Vádolt csak olaszul tudván, a végtárgyalás e nyelven folyt, s mintán annak vezetője ünök Popu József az olasz nyelvet bírta, tolmácsra sem volt szükség.

Másnap, 23-kán, már súlyosabb büntett, gyilkosság forgott szőnyegen. N. Nyulasi Ramoczi Sándor alig 6—7 hónapos férj, ugyanis fiatal nejével az erdőbe menvén, itt a kezében lévő fejszével föbe ütötte, az útáre a nő eszméletlenül rogyott le, mire a férj fejszéjével több halálos ütést mért rá, s ez ütések egyike úgy érte a nyakat, hogy a főt a vállól csaknem egészen elválasztá. A tettes ekkor eszeveszetten futásnak eredt, de másnap bűnbánat szállván meg, magát a hatóság-nak feljelentette. A tárgyalás folytán tagadta a gyilkossági szándékot, állítván, hogy második s többi ütéseit magánkívüli állapotban tette, az első ütése alkalmával pedig megölésre irányozott szándéka nem volt; a törvéyszék azonban a szándékot is bebizonyítottának látván, habár a perrendtartás 284. §-a értelmében nem oly formán, hogy a kötélt általi halált kimondhassa, vádoltat 14 évi súlyos börtönrre ítélte, mi ellen ez felhívást jelentett.

KÜLFÖLD.

Páris, jun. 20. A kamara tegnapi ülésében Mony azt kérdé, hogy a St. Gotthárd pályát illető berni conventiót aláirt hatalmak jogosultak lesznek e csapatokat szállítani ama vasuton; ő azt hiszi, hogy Sveicz semlegessége csak akkor lenne megsérve, ha azt maga is használná e célra. Grammont azt felelte, hogy ha Sveicz függetlensége fenyegettetnék, mi segélyre vagyunk (tetszés);

